

Drávaszög-ciklus (1991–93)

1991 decemberében, immár két hónapja Jugoszláviából jött menedékesként elkeseredettségemben rajzolgatni kezdtem Baranya témájára. Akkor már tombolt a háború Dél-Baranyában és az egész Drávavidéken, a Drávaszögben, ahol a 22-23 000 horvátországi magyarnak mintegy hatvan százaléka tömbben élt.

Immár jövátelhetetlen bűntények, öldöklések, fosztogatások és erőszakoskodások színtere lett a valamikori békés vidék. A vérengző csetnikek pontos stratégiával rendelkeztek, az ottani szerb lakosság egy részét is bevonták az akcióikba. Cinkostársaik voltak mindenütt. A hadsereg asszisztált, ahol kellett, fegyverrel is segítette őket. A vajdasági magyar tartalékosokat mozgósították, nagy részüket erőszakkal vagy fenyegetésekkel. Aki a behívónak semmi szín alatt nem akart eleget tenni, elbujdosott, külföldre menekült. Közöttük volt sok szerb fiatal is.

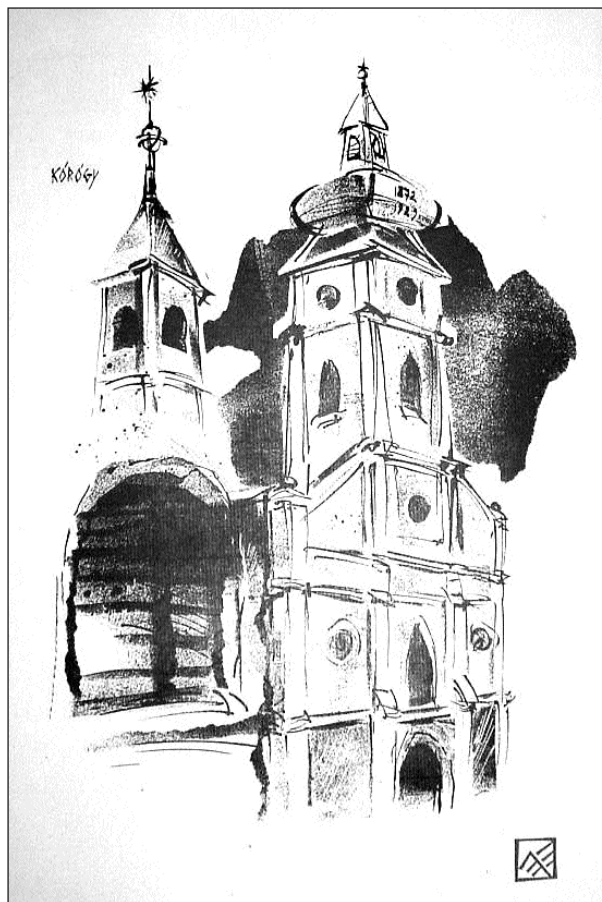
Voltak, akik a behívócedulát meg se várták...

A 93-as adatok szerint a 13 000 drávavidéki magyarnak mintegy kétharmada, 8500 fő elmenekült. Helyükre becslések szerint ezek után 30-35 000, zömmel horvátországi szerbet telepítettek.

Majdnem két teljes évig dolgozgtam a témán, s végül 1993 októberében 60 darab fekete-fehér grafikával beállítottam egy pesti szitanyomó üzembe, és sokszorosítottam őket kis példányszámban. Az elkészült szitanyomatokból tizenkét mappát kötettem.

12 x 60 grafika. Ez volt az én hozzászólásom a háborúhoz.

NÉHÁNY RAJZ LEÍRÁSA

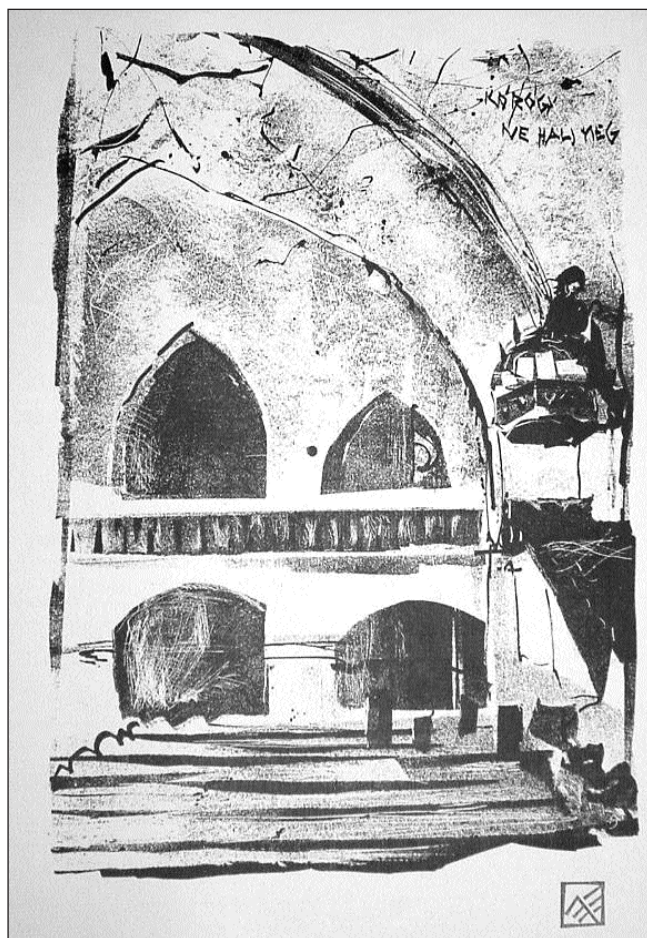

A kórógyi templom

Kórógy Szlavóniában van... Vagy volt. Nem tudom. A templom és a falu házai ma romokban hevernek. A 900 magyarból tucatnyi magatehetetlen öreg maradt, halovány lámpásai az elmúlásnak.

Temploma barokk stílusú, kupolás, egytornyú, az átlagosnál valamivel kisebb lehetett. A falu lakossága azonban református volt. A tizenhatodik században a reformáció a vidéken oly erős volt, hogy következményként a katolikus templombelső kiképzését alakították át a reformáció szellemében. Két évszámot is írtak a torony kupolájára. 1872 és 1929.

A templom felújításának éve. Vajon lesz e még, aki újjá emeli halódó poraiból?

Kórógy, ne halj meg

A közelmúltig a beszélt nyelv a 16-17-ik századi nyelvi állapotokat őrizte meg. A templomban a közelmúltig még a Károli-féle Bibliát használták, és Szenczi Molnár Albert zsoldfordítását. „Nyelvében él a Nemzet...” Megdöbbenő (és félelmetes) volt hallani, hogy a csetnikiek itt úgy gyilkoltak, hogy kést szúrtak lefogott áldozataik torkába. Talán így akarták a beszélt nyelvet örökre elnémítani.

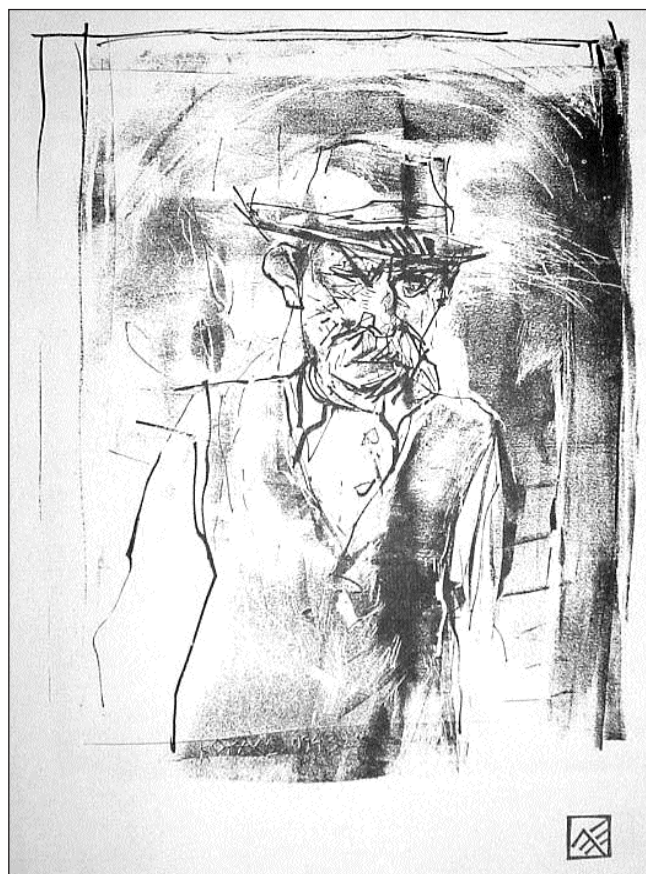
Kórógy neve a 13. századi okiratokban jelenik meg először, ősrégi, avar vagy besenyő maradványnak mondják.

Mai neve már így hangzik: Srpska Palaca (Szerbpalota). De a szellemek faluja.

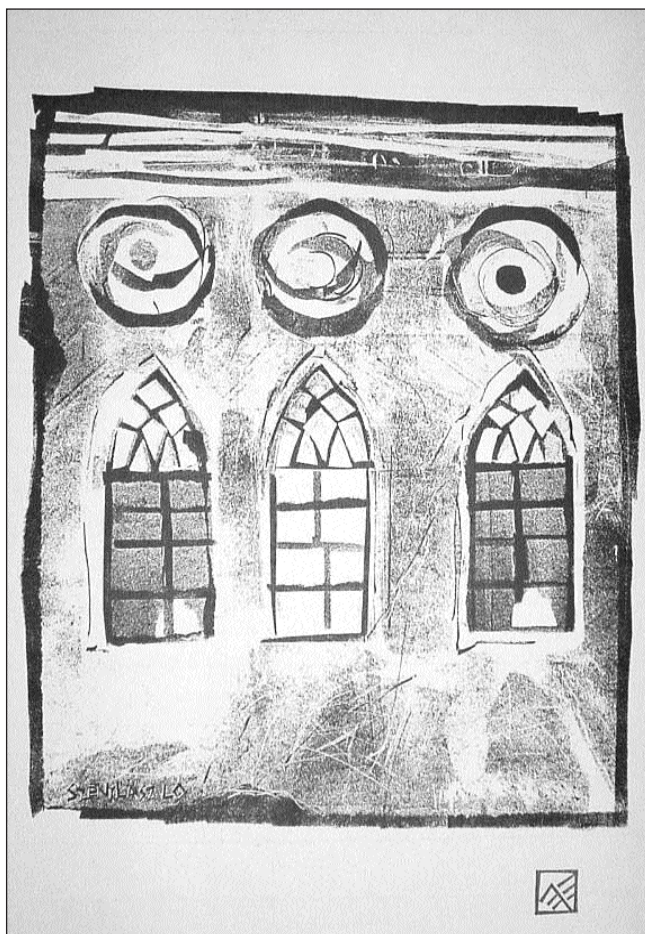
Öreg halász

Egy öreg kopácsi halászt rajzolgattam. Még 1943-ban fényképezte le őt egy jeles néprajzos. Nem szokásom csak úgy átrajzolgatni a fényképeket. A véletlen szülte ötlet volt, hogy évekkal ezelőtt elhunyt nagyapám arcvonásait mintáztam át a kopácsi halászéra.

Jakab Sanyi kopácsi születésű barátunk ez év nyarán hírt hozott. Megtudta, hogy a kevés otthon maradt kopácsi öreg közül ismét megöltek egyet. Mellkason lötték közvetlen közélről, mert a tilalom ellenére csónakba szállt, mert ősi mestersége visszahívta. Halat akart fogni.

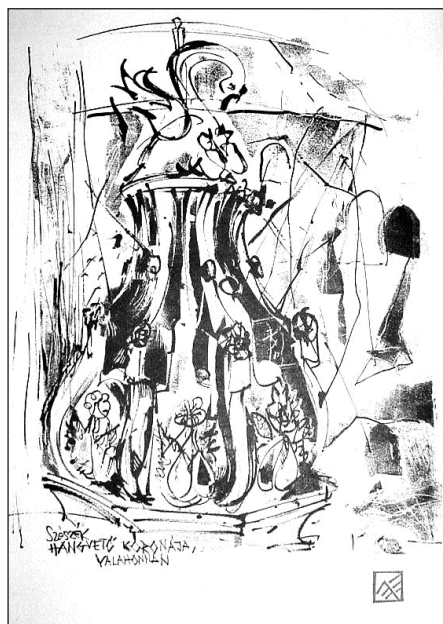

Szentlászló templomablakai

A földig rombolt szentlászlói templomról tudni kell, hogy „csak” 1878-ban építették, de annak a templom-elődnek a kőalapzatára, amely először 1248-ban épült!

Metszett ívmezős ablakai fölött hangsúlyosak a koncentrikus körök segítségével szerkesztett domború „köldök”-nek nevezett vakolatdíszek, amelyek a barokkosan ívelt lakóház-ormozatokon is gyakori díszítések.

És még valamit tudni kell: akárha földig rombolták, a falu úgyis újra épül. Védszentje, Szent László nem hagyta el. Talán csak elrevedt, vagy elpilledt egy pillanatra...

Szószerék hangvető koronája

Református templomokban gyakorta látni gyönyörűen ívelő, díszesen faragott virágindás díszeket. Ma már ritkábbak azok, amelyeken vérevel fiait tápláló pelikánmadár is látható.

A keresztény szimbolikában a pelikán az önfeláldozás, a szülői odaadás jelképe. Ez a grafika valamiféle rekonstrukciós rajznak indult...

A rétfalusi templom pelikánmadaras hangvető koronájának elképzelt változata. Úgy tudom, az igazi épségben megmaradt. Szeretném egyszer élőben is megrajzolni.

ARACS

A délvidéki magyarság közéleti folyóirata

Alapító és kiadó: Aracs Társadalmi Szervezet, Szabadka

Elnök: dr. Gubás Jenő

Alapító főszerkesztő: Utasi Jenő

Felelős szerkesztő: dr. Vajda Gábor

Olvasószerkesztő, lektor: Gubás Ágota

Fedőlapterv: Gyurkovics Hunor

Számítógépes tördelés: Giricz Károly

Nyomda: Grafoprodukt Kft. Szabadka

Igazgató: Özveggy Károly

Szerkeszti a szerkesztőbizottság: Andróczky Csaba, Bata János, Cirkl Zsuzsanna, Gábrityné Molnár Irén, Gubás Ágota, Gubás Jenő, Gyurkovics Hunor, Matuska Márton, Tari István, Utasi Jenő, Vajda Gábor, Zsoldos Ferenc.
A megjelent írásokért szerzőik felelnek, és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét.

Egyes szám ára: 150 din,

A 2008. évi előfizetés 800 dinár + postaköltség. Külföldi előfizetés a belföldinek a kétszerese.

Szerkesztőségi fogadóórák: **Hetente szerdán 8-tól 12 óráig** a szabadkai Városi Könyvtár földszinti olvasótermében.

A szerkesztőség címe: **Gradska Biblioteka – Városi Könyvtár, 24000 Subotica – Szabadka, Dušan cár u. 2.**

Telefon: 553-115. E-mail: aracs-ujzag@tippnet.co.yu, gvajda@suonline.net Tel.: 024/525-246.

Tel/fax: 024/542-069. Olvasható az interneten: www.aracs.org.yu

E számunk képzőművészeti anyagát Péter László székelykevelei születésű grafikus, festőművész munkái képezik.

A hátlapon: A haraszi templomtorony.

A fedőlapon és belső oldalán: a szabadkai városi kórház Szent Erzsébet kápolnájának oltára, illetve festett üveglakcai.

НАЛОГ ЗА УПЛАТУ		
уплатилац	шифра плаћања	валута
	189	
		износ
		800-.din
сврха уплате	рачун примаоца	
Članarina za 2008	260-0056780016702-59	
прималац	број модела	позив на број (одобрење)
D.O. „ARACS” SUBOTICA		2008
печат и потпис уплатиоца	место и датум пријема	датум валуте

Kérjük, hogy a befizetőszelvény egy példányát juttassák el a következő címre:

Grafoprodukt, 24000 Subotica, József Attila u. 26.

A Szerbiai Igazságügyi Minisztérium a 651-01-157/2001-08 szám alatt jegyezte be a folyóiratot.

